

на подобна аналогия. Напразно повтарял, че при текущия статистически контрол на качеството рискът се разхвърля върху последователност от *анонимни* проби, докато в научните изследвания всяко едно изследване има уникален исторически характер - поне за съответния изследовател. Нищо не помогнало въпреки острия език, с който Фишер си служил, както се вижда от следния цитат. „Така наречената теория за проверка на хипотези е по-късен опит от страна на автори, които нямат никакво участие в развитието на съответните тестове или в тяхното научно използване, да ги изтълкуват в термините на някакъв въображаем приемателен извадков контрол“ (Fisher, 1959, с.4, както и с.100).

Биографи на Фишер споделят, че в резултат от конфликта със споменатите автори, Фишер към края на живота си изтрезнял почти напълно от увлеченията си по субективизма. Тук оставям настрана не съвсем достойния начин, по който той продължавал да се разграничава от делото на Пиърсън-старши дори след смъртта му: „Ужасната слабост на неговото (на Пиърсън, В.Ц.) математическо и научно дело произтичаше от неспособността му да се самокритикува, както и от нежеланието му да признае, че е възможно да научи нещо от други, дори в биологията, от която той разбираше твърде малко“ (Fisher, 1959, с. 3)¹. Оставям настрана факта, че се стигнало почти до разрыв в отношенията и с Госет - последният наричал рандомизацията „черна магия“ (Healy, 1995, с.283). „Теорията на Неймани и Пиърсън-младши не беше приветствана от Фишер - споделя неговата дъщеря Джоун Фишер-Бокс, също професионален статистик - вероятно поради две причини. Първо, Фишер чувстваше, че когато е дефинирана не само тествемата хипотеза, но също и алтернативата ѝ, задачата може да се третира по-резултатно в термините на теорията на оценките вместо чрез тест за значимост (точно такова би било, според мен, и становището на институционалистите! В.Ц.). Второ, той чувстваше, че по начина, по който се разработва теорията от нейните създатели и особено от техните ученици, тя клони все повече и повече към математически абстракции с малко мисъл в тях за нуждите и целите на научните работници, за които по презумпция са предназначени статистическите методи. Той смяташе, че такава отвлеченост води понякога до философски грешки“ (Fisher-Vox, 1978, с.451). „През петдесетте години Фишер все повече изпитваше тревога от една тенденция в статистическото образование и, следователно, в статистическата практика предимно на Съединените американски щати - да се схваща статистиката като клон на математиката (но нали сам Фишер беше определил години преди това статистиката като клон на математиката, макар и такъв на приложната математика - вж. Фишер, 1925, 1958, с.11, В.Ц.). Той се отнасяше вече - продължава Бокс - изключително критично към математиците... Възраженията на Фишер не бяха срещу математиката като такава, но към допускането, че да се мисли математически е достатъчно за работата на статистиците, както и че предметът

¹ Бартлетт пък описва нрава на самия Фишер така: „Емоционалността, както и интелекта му, бяха твърде много свързани с делото му, за да позволят да толерира критика, на която той отговаряше енергично и понякога съвсем несправедливо“ (Bartlett, 1978, с.353). Ще си позволя да спомена за личната драма на Фишер. В напреднала възраст напуска семейството си и се преселва в Австралия.